

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi A. A. iz Ž. in Ž., ki ga zastopa B. B., odvetnica v Z., na seji dne 8. decembra 2005

o d l o č i l o:

1. Sodba Vrhovnega sodišča št. I Up 1188/2005 z dne 5. 10. 2005 in sodba Upravnega sodišča št. U 1770/2005 z dne 24. 8. 2005 se razveljavita.

2. Odločba Ministrstva za notranje zadeve št. 1822-11/2143-400/2005/1 z dne 25. 7. 2005 se odpravi.

3. Zadeva se vrne Ministrstvu za notranje zadeve v novo odločanje.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ) je kot očitno neutemeljeno zavrnilo prošnjo pritožnika za priznanje azila v Republiki Sloveniji in odločilo, da mora v roku treh dni od pravnomočno končanega azilnega postopka zapustiti državo. Zoper navedeno odločitev je pritožnik vložil tožbo, ki jo je Upravno sodišče zavrnilo. Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožnikovo pritožbo in potrdilo odločitev Upravnega sodišča.

2. Pritožnik trdi, da v azilnem postopku ni bil nikoli zaslišan. MNZ naj bi izdalo odločbo samo na podlagi njegove prošnje za azil, s tem naj mu ne bi bile zagotovljene temeljne procesne garancije, ki obsegajo pravico do izjave in pravico do enakega obravnavanja strank v postopku. V postopku pred Upravnim sodiščem je predlagal izvedbo glavne obravnave in svoje zaslišanje. Predlagal je, naj Upravno sodišče opravi poizvedbe pri Ministrstvu za zunanje zadeve o stanju v Ž. in Ž. Upravno sodišče naj ne bi izvedlo glavne obravnave ali izvedlo predlaganih dokazov, čeprav je uveljavljal zmotno in napačno ugotovljeno dejansko stanje. Meni, da sta izpodbijani sodbi arbitrarni, saj ne vsebujeta razlogov o odločilnih dejstvih, zato naj bi bile z izpodbijanimi akti kršene pravica do enakega varstva pravic (22. člen Ustave), enakost pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave) in posledično pravica do pribežališča (48. člen Ustave).

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-1024/05 z dne 3. 11. 2005 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo in do končne odločitve Ustavnega sodišča zadržal izvršitev izpodbijane odločbe MNZ. V skladu z določbo 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 – v nadaljevanju ZUstS) je bila ustavna pritožba vročena Vrhovnemu sodišču, ki nanjo ni odgovorilo.

4. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis MNZ, voden v zadevi, v kateri so bili izdani izpodbijani akti.

B.

5. Zakon o azilu (Uradni list RS, št. 134/03 ur. p. b. – v nadaljevanju ZAzil) v 23. členu določa, da se v postopku za pridobitev azila uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek,¹ kolikor ni s tem zakonom določeno drugače. Ta določba je izraz zakonodajalčevega namena, da v posebnem upravnem (azilnem) postopku drugače uredi le

tista vprašanja, za katera oceni, da je to treba glede na naravo oziroma značilnosti urejevanega. Azilni postopek mora na eni strani omogočati dostop do nujne zaščite tistim beguncem, ki jo resnično potrebujejo, na drugi strani pa zmanjšati možnost zlorab tega postopka. Zato mora azilni postopek na eni strani potekati hitro, po drugi strani pa mora upoštevati poseben položaj prosilcev za azil, ki so se v stiski znašli v tuji državi. Težnja Zakona, da azilni postopek v vseh pogledih poteka hitro in učinkovito, ne sme biti v škodo popolne ugotovitve dejanskega stanja. To velja tudi tedaj, ko Zakon omogoča pospešen postopek, s tem da dopušča takojšnje odločanje.²

6. V obravnavanem primeru je MNZ o pritožnikovi prošnji za azil odločilo na podlagi druge alineje drugega odstavka 35. člena ZAzil, ki določa, da pristojni organ takoj odloči o stvari in prošnjo za azil kot očitno neutemeljeno zavrne, če je iz prošnje prosilca očitno, da mu v njegovi izvorni državi ne grozi preganjanje. MNZ je o prošnji odločilo, ne da bi pritožnika zaslišalo. Tudi Vrhovno sodišče je v izpodbijani sodbi sprejelo stališče, da v azilnem postopku na podlagi drugega odstavka 35. člena ZAzil pritožnika ni treba zaslišati, saj pristojni organ odloča le na podlagi podatkov, ki jih je prosilec za azil zatrjeval in predložil ob podaji prošnje za azil.

7. Ustava v 22. členu določa, da je vsakomur zagotovljeno enako varstvo njegovih pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Stranki mora biti v postopku omogočeno, da se v sporu izjavi tako glede pravnih kot glede dejanskih vprašanj, relevantnih za odločitev. Stališče sodišč, da se je v obravnavanem primeru odločalo samo na podlagi navedb v prošnji za azil, ne drži. Iz odločbe MNZ namreč izhaja, da je upravni organ v obravnavanem primeru v postopku preveril skladnost pritožnikovih navedb z objektivnimi informacijami iz njegove države v Poročilu ameriškega zunanjega ministrstva o praksi na področju človekovih pravic in dela (U. S. Department of State: Country Reports on Human Rights Practices – 2004, Released by Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, February 25, 2005, v nadaljevanju Poročilo). MNZ je svojo odločitev oprlo tudi na podatke, ki jih je pridobilo v Poročilu. Pritožniku bi zato moralo dati možnost, da se pred izdajo odločbe o njih izjavi.

8. Ker v obravnavanem primeru MNZ pritožniku ni omogočilo, da se o dejstvih in okoliščinah, relevantnih za odločitev, izjavi, je kršilo pritožnikovo pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Ker sodišči, ki sta odločali v upravnem sporu, te kršitve nista odpravili, sta tudi sodišči kršili njegovo pravico iz 22. člena Ustave. Ustavno sodišče je zato izpodbijani sodbi razveljavilo, odločbo MNZ odpravilo in zadevo vrnilo upravnemu organu v novo odločanje.

9. Ker je Ustavno sodišče ustavni pritožbi ugodilo že iz tega razloga, se ni spuščalo v presojo drugih zatrjevanih kršitev.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS in prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 98/03 – popr.) v sestavi: predsednik dr. Janez Čebulj ter sodnice in sodniki dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, Milojka Modrijan, dr. Ciril Ribičič, dr. Mirjam Škrk, Jože Tratnik in dr. Dragica Wedam Lukić. Odločbo je sprejelo soglasno.

Št. Up-1024/05-P

Ljubljana, dne 8. decembra 2005

Predsednik

dr. Janez Čebulj l.r.

¹ Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 22/05 ur. p. b. – v nadaljevanju ZUP).

² S. Rakočević: Predpisi o tujcih in azilu s komentarjem, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 1999, str. 238.